

Skatt og rammebetingelser for familieeide virksomheter

Medlemsundersøkelse, februar 2026

FBN Norsk Familieeierskap er Norges største nettverk for eiere av familiebedrifter og representerer om lag 1200 enkelteiere.

For å gi et godt fundert innspill til Skattekommisjonen gjennomførte vi i februar 2026 en omfattende undersøkelse om skatt og rammebetingelser blant våre medlemmer.

Det kom inn svar fra over 100 medlemsbedrifter og eierfamilier, som har gitt både kvalitative og kvantitative tilbakemeldinger. Undersøkelsen ble besvart av den utpekte hovedkontakten i hver eierfamilie.

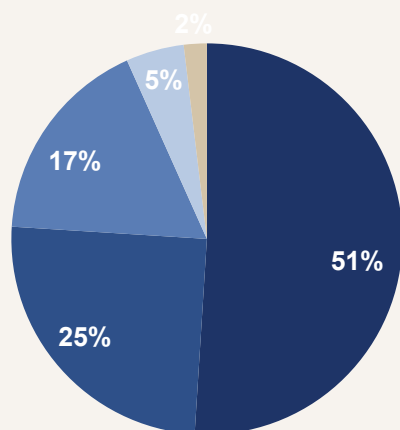
Respondentene representerer et bredt spekter av norske familieeide virksomheter, fra operative selskaper og industrikonsern til investeringsselskaper. Virksomhetene varierer i størrelse, fra bedrifter med færre enn ti ansatte til konsern med over 5 000 ansatte, og dekker bransjer som industri, eiendom og varehandel. Merk at selv om flere av investeringsselskapene oppgir å ha få ansatte, forvalter de betydelige verdier med stor betydning for norsk verdiskaping og sysselsetting.

Formålet med undersøkelsen var å kartlegge hvordan norsk skattepolitikk og rammebetingelser påvirker familieeide virksomheter, og hvilke konsekvenser dette har for investeringer, langsiktig eierskap og generasjonsskifter. Undersøkelsen belyser også eiernes syn på formuesskatt og utflytting. I tillegg har vi undersøkt om virksomhetene har roller innen beredskap og totalforsvar, og om de bidrar privat til samfunnsformål som idrett, kultur og forskning.

Respondentprofil

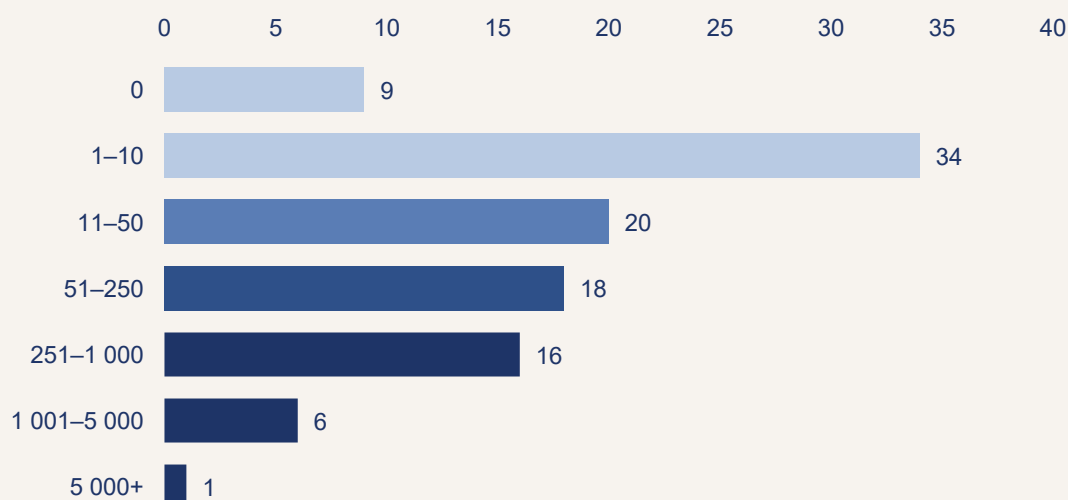
Hvilken rolle har du i virksomheten?

■ Eier ■ Daglig leder ■ Styremedlem ■ Neste generasjon ■ Annet

Det er eierfamiliens utpekte medlemskontakt som har svart på undersøkelsen. Mange eiere fyller også roller som daglige ledere og styremedlemmer. I noen tilfeller har eierfamilien bedt eksternt ansatt daglig leder i selskapet om å svare. En liten andel av respondentene er neste generasjons eiere.

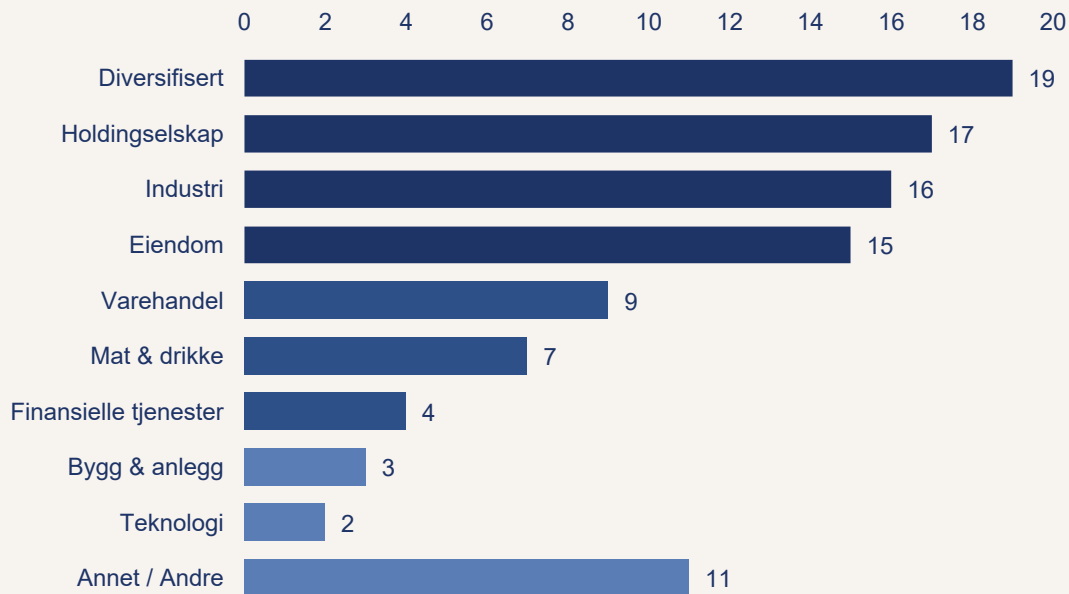
Hvor mange ansatte har virksomheten?

Nøkkelfunn: Én av tre respondenter (33 prosent) representerer virksomheter med 1–10 ansatte. Utvalget spenner bredt fra bedrifter med få ansatte til store konsern med over 5 000 ansatte.

Bransjer

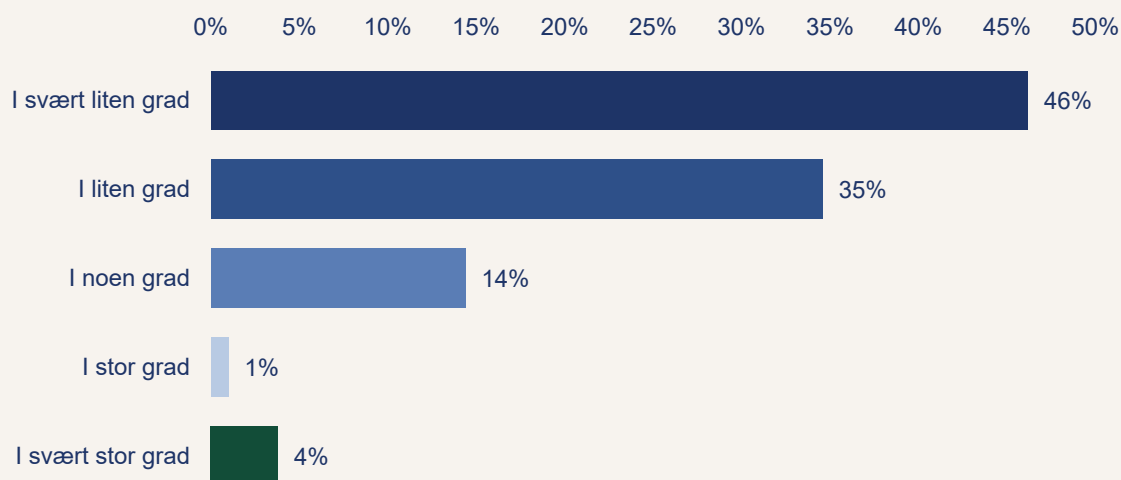

Nøkkelfunn: Eierfamiliene representerer ulike bransjer.

Skattesystem og rammebetingelser

I hvilken grad opplever du at dagens skattesystem gir forutsigbare rammevilkår for familieeide virksomheter?

Nøkkelfunn: Åtte av ti respondenter (81 prosent) mener at dagens skattesystem i liten eller svært liten grad gir forutsigbare rammevilkår for familieeide virksomheter.

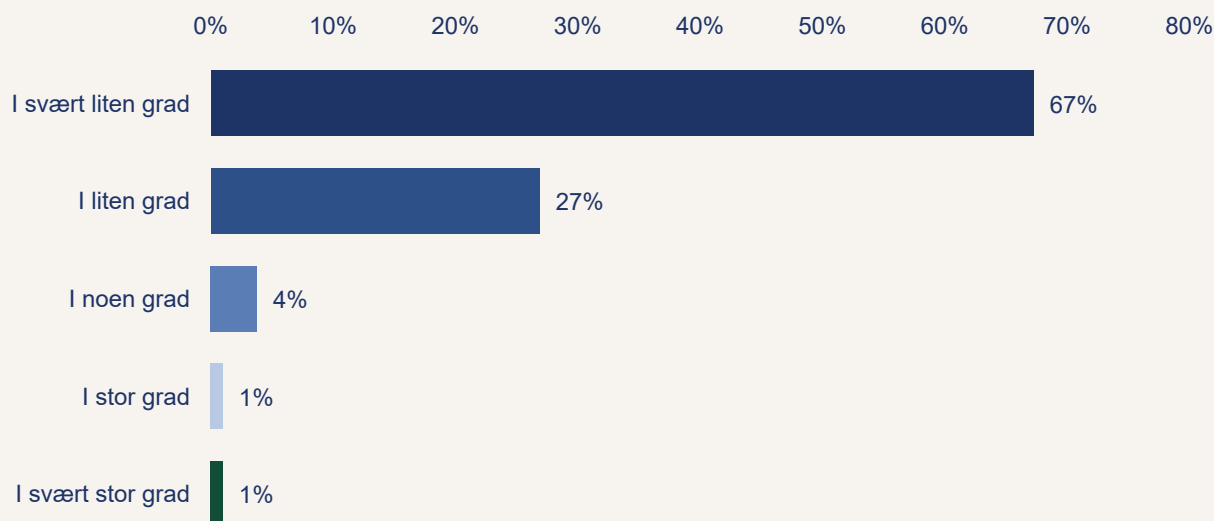
Representative uttalelser:

«Stadige endringer er svært negativt. Usikkerhet om hva som skjer med formuesskatten er også negativt. Periodevis rykter om gjeninnføring av arveavgift medfører omorganiseringer og endringer som gjør det mer krevende å være langsiktig.»

«De siste årenes ekstremt volatile skattepolitikk, med enorme endringer som lanseres uten forvarsel, skaper et miljø der investeringer i bedriften må vurderes i mye større grad enn om vi hadde hatt stabil skattepolitikk. Vi velger bevisst å legge mer av vår aktivitet til utlandet.»

I hvilken grad opplever du at skattesystemet tar hensyn til særtrekk ved familieeide virksomheter og langsiktige eiere?

Nøkkelfunn: Hele 94 prosent opplever at skattesystemet i svært liten eller liten grad tar hensyn til særtrekkene ved familieeide virksomheter og langsiktige eiere.

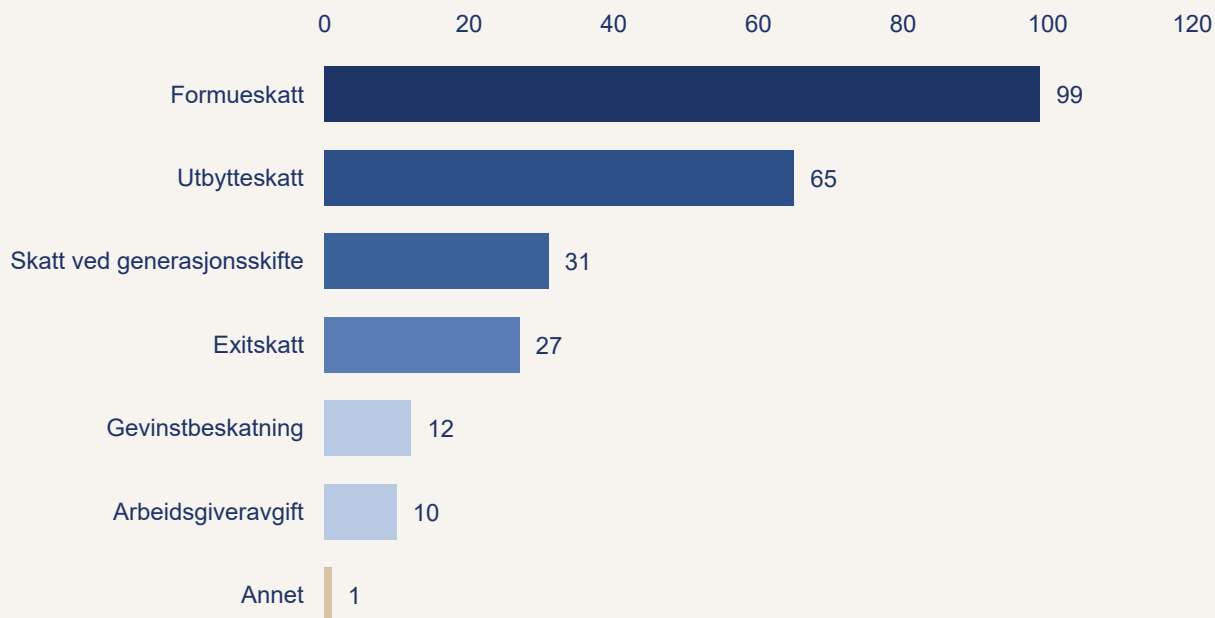
Representative uttalelser:

«Det må i dag tas utbytte for å dekke privat formuesskatt – uansett resultat. Utenlandsk eide selskaper har ikke formuesskatt, må ikke ta ut tilsvarende og kan heller skyte det tilbake i selskapet, videreutvikle og generere flere arbeidsplasser.»

«Innovasjon krever år med investeringer. Med dagens formuesskatt hadde ikke dette vært mulig. Alle investeringer må vurderes opp mot forventet formuesskatt og tilgang til kapital. Dette påvirker i stor grad langsiktig utvikling og næringslivets konkurranseevne.»

Hvilke skatter eller avgifter opplever du som mest utfordrende for din virksomhet? (Flervalg)

Nøkkelfunn: Formueskatten oppgis som svært utfordrende av 97 prosent, klart foran utbytteskatten (64 prosent) og skatt ved generasjonsskifte (30 prosent).

Representative uttalelser fra kvalitative svar:

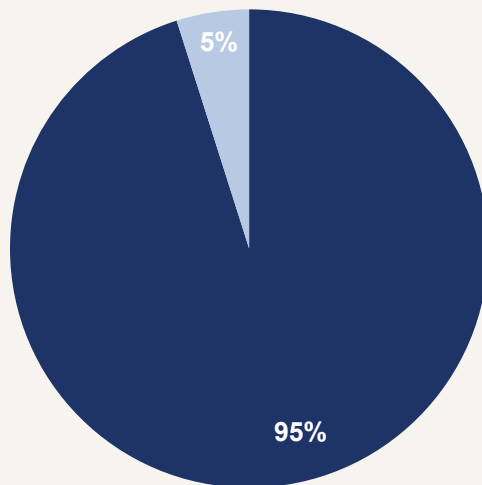
«Midler til å betale formuesskatt må tas fra bedriften via skattebelagt utbytte. Hver krone av eierens formuesskatt koster derved 1,6 kroner for bedriften. Dette svekker både investeringskraft og langsiktig utvikling av selskapet.»

«Vi må ta ut utbytte for å betale formuesskatten, og det gjør at vi må ta ut mye større utbytte enn vi ellers ville tatt ut. Det igjen påvirker hele investeringskraften vår fordi vi må planlegge for likviditet til dette i lang tid, og i tillegg kommer utbytteskatten på toppen.»

Formueskatt

Hvordan ser eierfamilien på formueskatten?

■ Konsekvenser for privat økonomi og bedriften ■ Primært privat økonomi

Nøkkelfunn: 95 prosent mener formueskatten har negative konsekvenser for både privatøkonomien og bedriften.

Utdypende om formueskatten

Representative uttalelser:

«Summene er slik at vi må ta betydelige utbytter for å dekke skatten.»

«Midler til formueskatt må hentes fra bedriften. Det reduserer bedriftens evne til å finansiere nye prosjekter.»

«Kombinasjonen av høy formueskatt og utbytteskatt gjør det dyrt for bedriften å ha oss som eiere. Det er bedriftens største utgiftspost.»

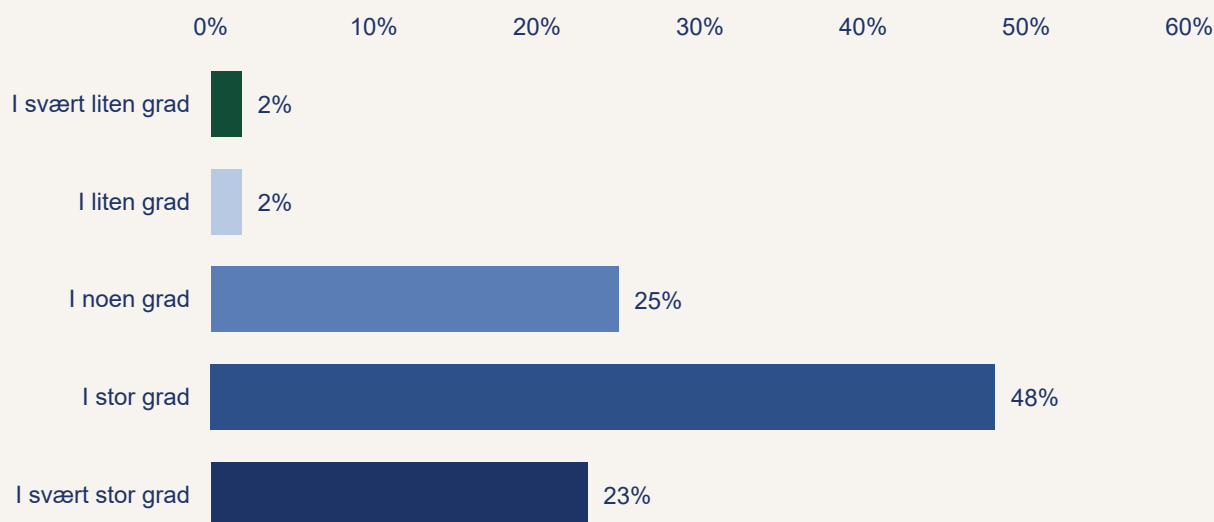
«Formuesskatten utløses uavhengig av selskapets likviditet og investeringsbehov – og kan over tid svekke beslutningskapasiteten og øke risikoen for fragmentering av eierskapet.»

Skattesystemets påvirkning på virksomheten

I hvilken grad påvirker dagens skatte- og avgiftssystem følgende forhold i din virksomhet?

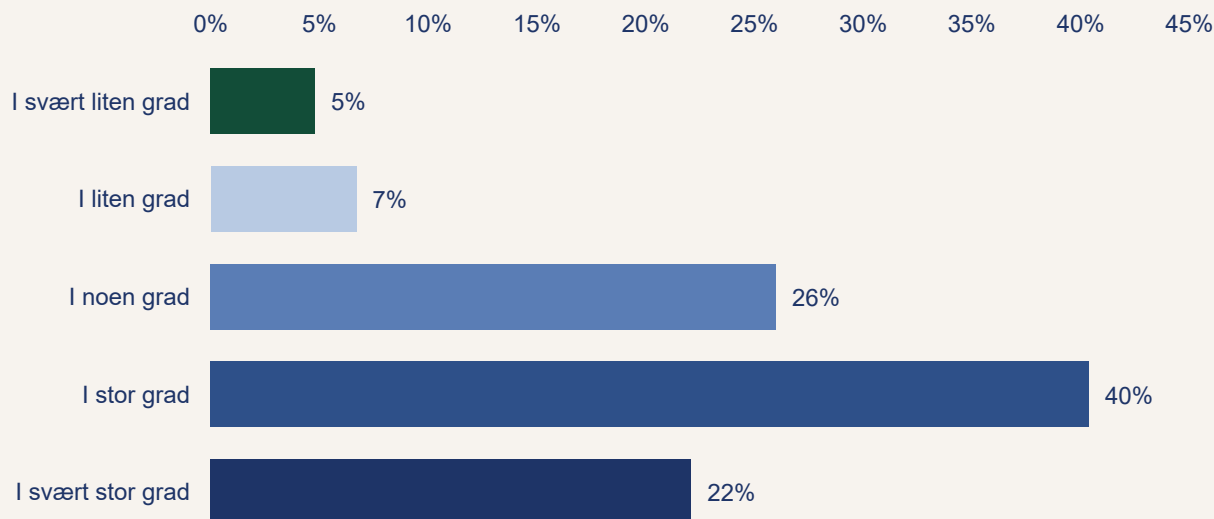
Investering i virksomheten

Nøkkelfunn: 71 prosent mener skattesystemet i stor eller svært stor grad påvirker investeringsbeslutninger negativt, kun fire prosent rapporterer liten eller ingen påvirkning.

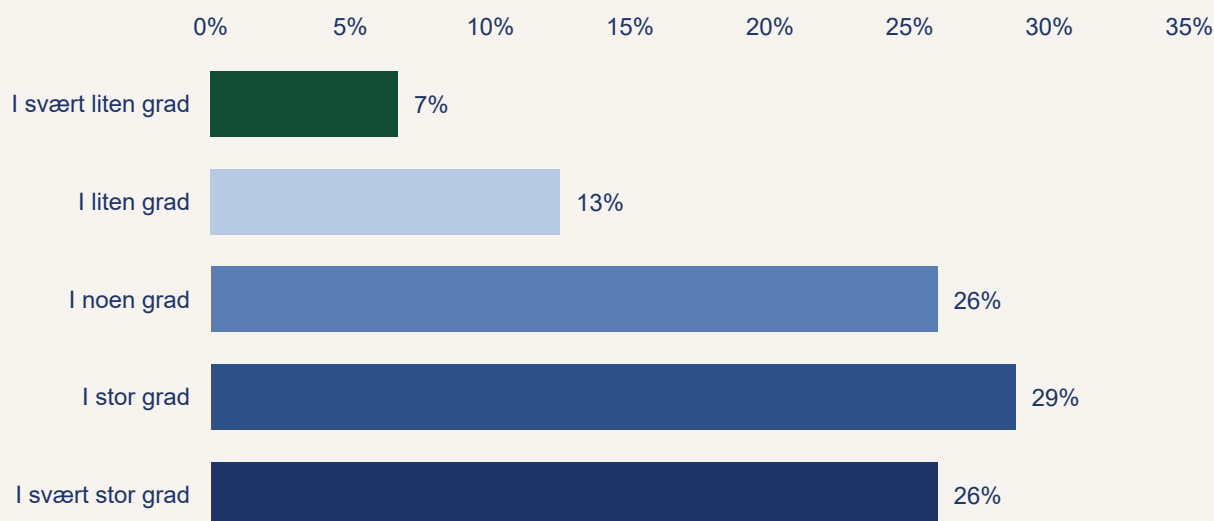

Langsiktig eierskap

Nøkkelfunn: 62 prosent opplever at skattesystemet i stor eller svært stor grad hemmer det langsiktige eierskapet, som er et av de samfunnsmessige mest verdifulle særtrekkene ved familieeierskap.

Generasjonsskifte

Nøkkelfunn: 55 prosent mener at skattesystemet i stor eller svært stor grad vanskeliggjør generasjonsskifte, og kun 19 prosent rapporterer liten eller ingen påvirkning.

Utdypning: skatter og rammebetingelser

Representative uttalelser fra respondentene:

«Den totale skattebelastningen blir så stor at vi må investere i helt andre risikoklasser enn vi egentlig ønsker. Vi må investere mer i renter og fond, og mindre i morgendagens arbeidsliv. Jeg er bekymret for langtidseffektene av dette.»

«Diskriminering av norske eiere sammenlignet med utenlandske kombinert med uforutsigbare rammebetingelser har over tid gjort det mindre attraktivt å satse i Norge.»

«Det må settes av mye penger til utbytter til eierne for at de skal kunne betale skatten sin. Dette går selvfølgelig utover alt fra investeringer til ansatte.»

«Uforutsigbare rammevilkår gjør det vanskelig å drive business i Norge. Vi kjører med større cash buffers. Økt skattetrykk tilsier at vi må gjøre mer i utlandet.»

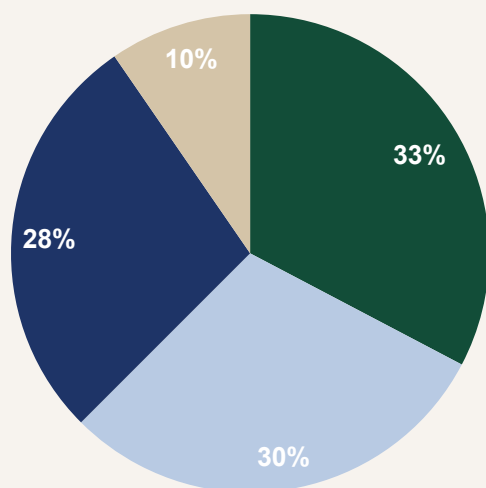
«Vi holder investeringer tilbake i frykt for ikke å ha midler til å betale formuesskatt. Bufferen må være svært høy siden skatten må betales selv om man går med underskudd. Vi stresstester om det er nok midler i selskapet til å betale formuesskatten i årene som kommer.»

«Eierne har tatt ut utbytte for å betale formuesskatten og sitter i svært liten grad igjen med noen avkastning på privat hånd. Før Kristin Halvorsen i 2009 fjernet 80 prosent regelen, dvs. at samlet inntekts- og formuesskatt kunne ikke overstige 80 prosent av skattyterens inntekt, ble det i mange år ikke tatt ut utbytte i det hele tatt, noe som gjorde at vi kunne bygge selskapet til det det er i dag».

Utflytting og kapitalflukt

Har du selv vurdert å flytte ut av Norge av hensyn til skatt eller andre rammebetingelser for eierskap?

■ Nei ■ Har vurdert, men avvist ■ Ja, i høy grad ■ Usikker / ønsker ikke å svare

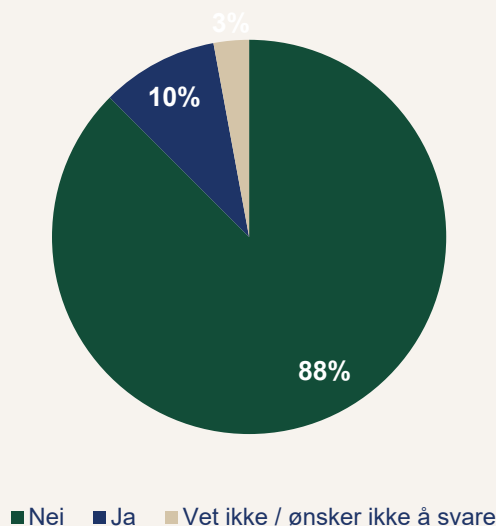
Nøkkelfunn: 28 prosent har i høy grad vurdert å flytte ut av Norge. Samlet har 58 prosent vurdert utflytting. Kun 33 prosent har aldri vurdert det.

«Vi ønsker at eierne på sikt flytter ut av Norge (neste generasjon). Ekstremt umotiverende å oppleve seg motarbeidet i Norge når man forsøker å bygge bedrifter.»

«Hvis jeg ønsker å flytte tilbake til Litauen, som er aktuelt fordi jeg har gamle foreldre der som behøver oppfølging, så må jeg betale exit-skatt på 38 prosent av urealiserte gevinster, det er derfor ikke mulig for meg.»

Har noen i eierfamilien allerede flyttet ut av Norge av hensyn til skatt eller rammebetingelser?

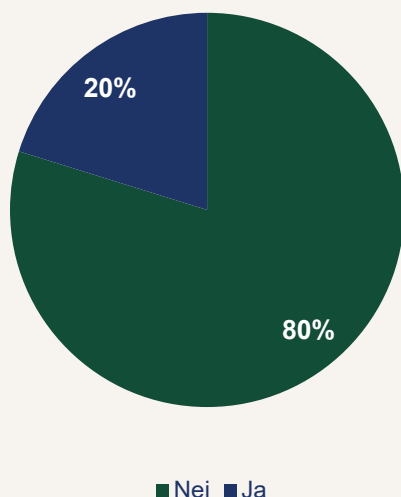
Nøkkelfunn: 1 av 10 respondenter (10 prosent) oppgir at noen i eierfamilien allerede har forlatt Norge av hensyn til skatt og rammebetingelser.

«Hovedeier flyttet i 2022, og hans arving bor pt. også i utlandet og må vurdere om hun kan flytte tilbake til Norge.»

«For de som allerede har flyttet ut av Norge, er det for de aller fleste ikke aktuelt å flytte tilbake. Dagens exit-skatt innebærer i praksis at man blir innelåst. En oppmykning av utbyttebegrensningene, samt en fjerning av 12-årsregelen der verdiene ikke er realisert, bør derfor være et klart mål for å sikre en mer harmonisert og rettferdig utforming av exit-skatten.»

Har eierfamilien flyttet investeringer og kapital ut av landet av hensyn til skatt eller rammebetingelser?

Nøkkelfunn: 20 prosent av respondentene oppgir at eierfamilien har flyttet investeringer og kapital ut av landet som en direkte konsekvens av norsk skattepolitikk.

Representative uttalelser fra kvalitative svar:

«Vi velger bevisst å legge mer av vår aktivitet til utlandet for å sonde markedet og klargjøre for potensielle investeringer. Formuesskatten gjør at vi må ta utbytte fra virksomheten, noe som igjen reduserer muligheten til å reinvestere i bedriften.»

«Et uforutsigbart norsk skatteregime gjør at fabrikken vil bli bygget utenfor Norge. Et familiemedlem må da flytte ut av landet for å styre klar av fremtidig formuesskatt. Nye arbeidsplasser og overskudd vil da havne i utlandet.»

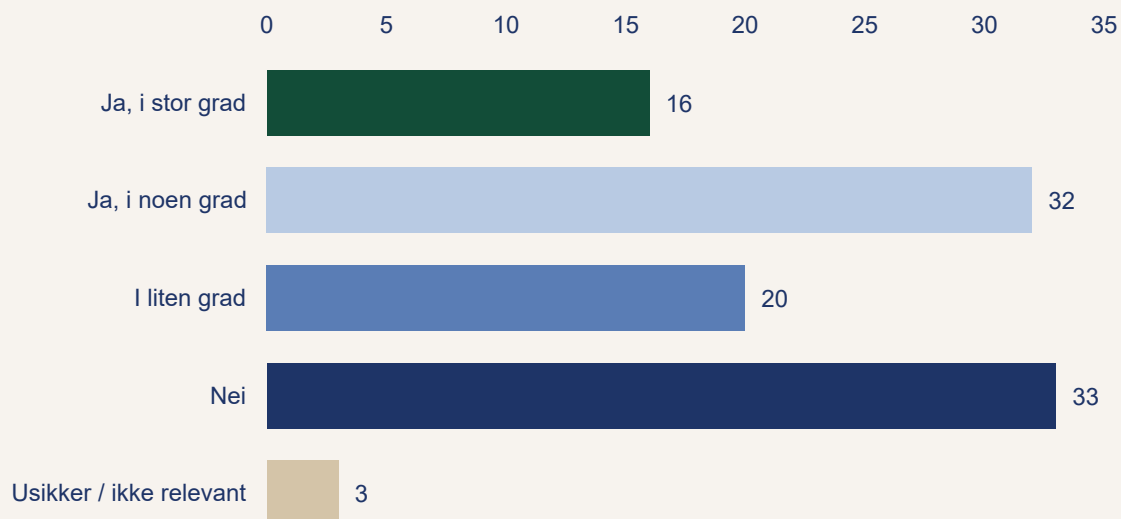
Hvis ja, hva er årsaker og konsekvenser?

«Uforutsigbarhet, næringsfiendlighet og politikere som bygger opp under polariserende holdninger har gjort det mindre attraktivt å satse langsiktig i Norge.»

Samfunnsrolle

Spiller virksomheten en rolle innenfor norsk beredskap og/eller totalforsvar?

Nøkkelfunn: Nær halvparten av bedriftene (46 prosent) spiller en rolle innenfor beredskap og/eller totalforsvar, noe som understreker familieeide virksomheters strategiske betydning for samfunnet.

Bedriftene bidrar blant annet innen sektorer som transport, infrastruktur, matproduksjon og teknisk kompetanse.

Noen eksempler på bidrag som oppgis av respondentene inkluderer:

- Bilbransjen, som er avgjørende for logistikk og transport ved krig, samt utstyr til både militære og sivile formål.
- Levering av systemer som sikrer drikkevann, avløp og sanitæranlegg.
- Bidrag med utstyr, personell og arealer til krisesituasjoner, samt teknisk kompetanse til totalforsvaret.
- Boligutvikling som ivaretar behov for tilfluktsrom.
- Levering av verneutstyr til helsevesenet og industrien.
- Utvikling av teknologiske løsninger for militære systemer.
- Eierskap og drift av logistikkfasiliteter, lagerkapasitet og verft som vedlikeholder samfunnskritisk infrastruktur som ferger, offshorefartøy og fiskefartøy.
- Matproduksjon og forsyningstjenester.
- Produksjon av spesifikke varer og tjenester som er avgjørende for beredskap.
- Sikker tilgang på helikoptre som holder helse, energi og infrastruktur i drift.

- Levering av snøryddingsutstyr som sikrer at flyplasser, veier og forsvarsanlegg fungerer på vinterstid.

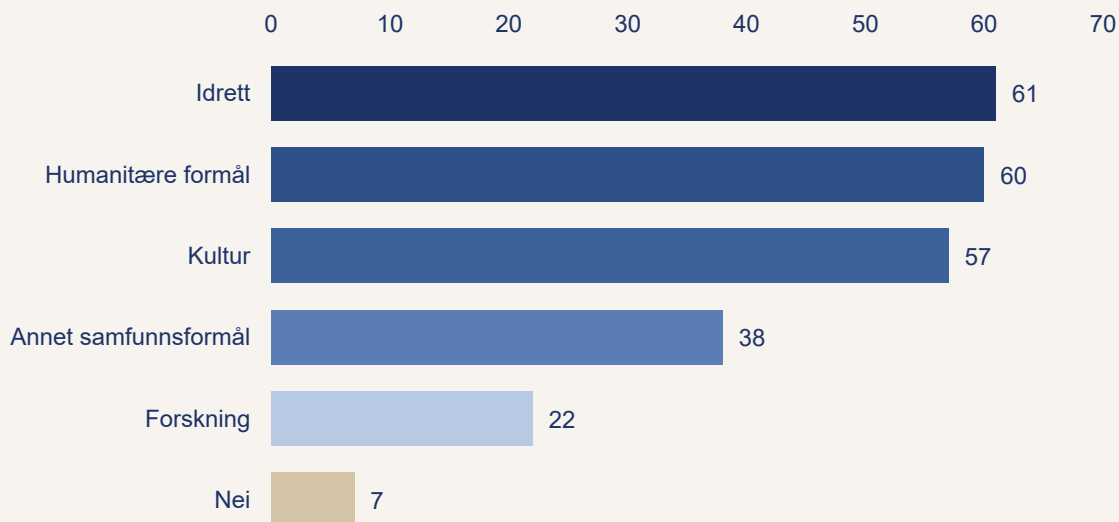
Respondentene påpeker et behov for bedre samarbeid med myndighetene for å sikre at samfunnskritiske ressurser forblir i nasjonalt eierskap og er tilgjengelige for beredskapsformål.

Uttalelser:

«Bedriften vår er helt avgjørende for å holde kritisk infrastruktur både sivilt og militært i gang på vinterstid. Dette gjelder også militært for mange NATO-land.»

«Vi har ansvaret for mange arbeidsplasser, og det betyr mye for oss å kunne sikre disse også i fremtiden, samtidig som vi ser på arbeidet vi gjør som viktig for totalberedskapen til Norge.»

Gir virksomheten private bidrag til kultur, idrett eller forskning? (Flervalg)

Nøkkelfunn: 93 prosent av virksomhetene gir private bidrag til idrett, humanitære formål, kultur eller andre samfunnsformål, ofte knyttet til sine lokalsamfunn.

Bedriftene og eierne bidrar bredt til samfunnet gjennom betydelig økonomisk støtte til idrett, kultur og aktiviteter for barn og unge. Gjennom stiftelser og direkte bidrag støttes forskning, utdanning og humanitære formål, samt frivillige organisasjoner og Ukraina-tiltak. I tillegg bidrar flere med egeninnsats, arbeidstrening og sommerjobber for ungdom, og noen støtter også politiske og akademiske initiativer.

«Bedriften bruker flere millioner i året på idrett, kultur og andre samfunnsformål i lokalsamfunnet.»

«Målsetning er å gi bidrag til nærmiljøet som idrett og aktivitet for barn og unge.»

«Gir økonomiske bidrag, men satser også mye på å gi arbeid til personer som trenger arbeidstrening, utplassering, VTA¹, ungdom i sommerjobb etc.»

«10% av utbyttet (etter utbytte som går til formueskatt) går til stiftelsen og utdeles årlig til humanitære formål.»

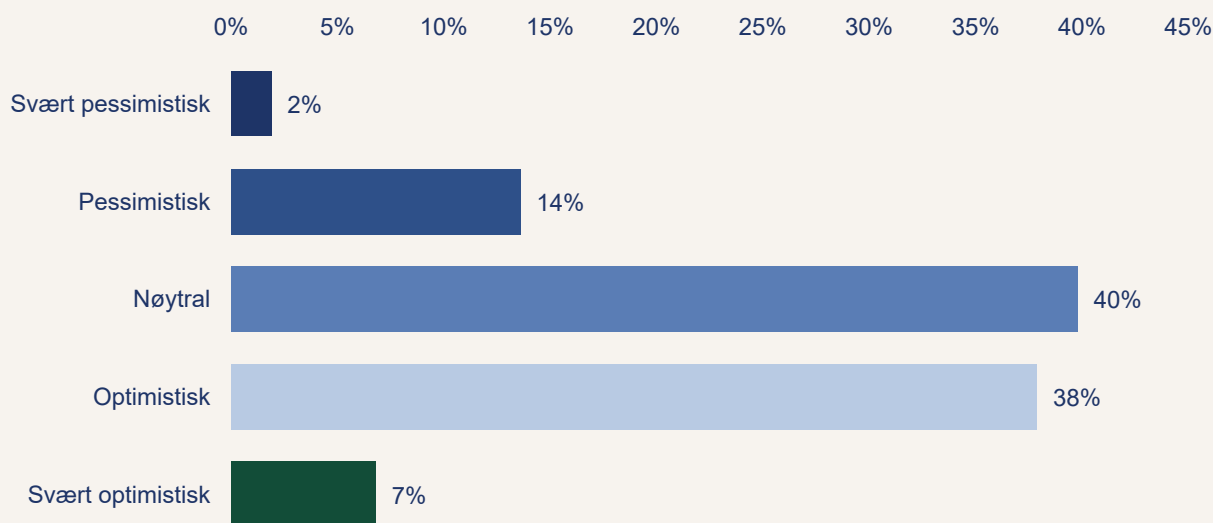
«Familien har en stiftelse med levetid på 30 år, som støtter medisinsk forskning, marin/maritim forskning, kultur og allmennyttige formål. Siden stiftelsen ble etablert i 2009 har vi gitt tildelinger på i overkant av NOK 900 mill.».

¹ Varig tilrettelagt arbeid (VTA) er et arbeidsmarkedstiltak for uføretrygdde som trenger en spesialtilpasset jobb med tett oppfølging.

Fremtidsutsikter

Hvordan vurderer du fremtidsutsiktene for virksomheten din de neste 5–10 årene?

Nøkkelefunn: 45 prosent er optimistiske eller svært optimistiske for de neste fem til ti årene. Imidlertid stiller 40 prosent seg nøytrale.

Hva ser du på som de største utfordringene for virksomhetens fremtid?

Representative uttalelser:

«Formuesskatt og vurdering av mulig utflytting for hele eller deler av familien.»

«Skattebyrden bare øker og næringspolitikken er uforutsigbar, med stadig negative overraskelser.»

«Fremtidige generasjonsskifter og teknologiske og geopolitiske endringer som kan rokke ved verdensordenen.»

«Økt reguleringsbyrde gjør det vanskeligere for små og mellomstore bedrifter å opprettholde konkurransekraft.»

Hva tror du kan bidra til økt optimisme for familieeide virksomheter i Norge?

«Redusere totalt skattenivå og bedre insentivene for investeringer i ny teknologi og bedrifter med høy sysselsetting.»

«At politikere og samfunn generelt er positive til norsk næringsliv og erkjenner at rammevilkår må være konkurransedyktige ift. landene rundt oss.»

«Få stabile og langsiktige rammevilkår som både venstre- og høyresiden kan samles om - jfr. det som skjedde i Sverige på 2000 tallet.»

«Kutte formueskatten, fjerne exitskatten og generelt ikke vingle med næringspolitikken.»

«Vi behøver forutsigbare rammebetingelser som gjør at norsk eierskap lønner seg i Norge – eller i det minste likestilles med utenlandsk eierskap – slik at norske eiere ikke blir straffet. Et skattesystem som ikke skattlegger aksjer i unoterte selskaper før man faktisk har fått gevinst, og som gjør det mulig både å bygge selskaper og investere i dem i og fra Norge.»

«Stabile, forutsigbare rammevilkår som er konkurransedyktige med nabolandene våre, og større anerkjennelse fra politikere i stedet for å høre det gjentatte mantraet om å ta de rike.»

«Et bredt skatteforlik som man kan forvente blir liggende i minimum 10 år, konkurransedyktige betingelser på linje med nabolandene.»
